

Stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti

k přechodnému ustanovení § 3037 z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Platné znění § 3037 NOZ

„Dozvěděl-li se osoba přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona o porušení svého práva na jméno, čest, pověst nebo o porušení obdobného soukromého poměru a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

Slovní spojení - *počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet* - naznačuje prekluzi. V tomto ustanovení by se ale spíše mělo jednat o promlčení práva na odčinění újmy vzniklé na osobnostních právech. Osobnostní práva jsou však v souladu s NOZ sama o sobě nepromlčitelná. Promlčuje se pouze majetkoprávní nárok z nich vzniklý.

Vývoj právní úpravy

Text návrhu nového občanského zákoníku z roku 2005 v hlavě V, dílu 2, oddílu 3, obsahoval následující ustanovení § 524 odst. 1:

„Právo na ochranu jména, pověsti a soukromých poměrů osoby podle části první zaniká, nebylo-li uplatněno do jednoho roku ode dne, kdy se dotčený dozvěděl, nebo měl a mohl dozvědět o tom, že jeho právo bylo porušeno a kdo je porušil.“

Podobné znění navrhované prekluze ochrany osobnostních práv (pouze doplněný o právo na ochranu cti) obsahoval i návrh textu NOZ z roku 2007. Text návrhu NOZ z roku 2009 poté obsahoval ve svém ust. § 591 prodloužení prekluzivní lhůty na 3 roky, když uváděl, že *„Právo na ochranu jména, pověst, cti a soukromých poměrů osoby podle části první zaniká, nebylo-li uplatněno do tří let ode dne, kdy se dotčený dozvěděl, nebo měl a mohl dozvědět o tom, že jeho právo bylo porušeno a kdo je porušil.“*

Výše uvedená ustanovení však již nebyla do verze návrhu nového občanského zákoníku z roku 2011 a do dalších verzí přejata. Schválený zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, namísto toho výrazným způsobem zredukoval úpravu prekluze v konkrétních ustanoveních a obsahuje § 612, které stanoví promlčení práva (nikoli prekluzi) na odčinění újmy vzniklé na osobnostních právech takto:

„V případě práva na život a důstojnost, jméno, zdraví, vážnost, čest, soukromí nebo obdobného osobního práva se promlčují jen práva na odčinění újmy způsobené na těchto právech.“

Závěr:

Schválené ustanovení § 612 NOZ již nebylo zpětně reflektováno v předmětném přechodném ustanovení § 3037 NOZ, kde zůstala původní úprava prekluze práva na ochranu osobnosti. Prekluzi práva na ochranu osobnosti obsahovalo ustanovení § 524 odst. 1 návrhu nového občanského zákoníku z roku 2005 a následující verze do roku 2011. Verze návrhu NOZ z roku 2011 a následně schválený text zákona již tuto úpravu nepřevzaly, přičemž schválený NOZ zakotvuje nepromlčitelnost osobnostních práv a upravuje promlčení pouze u práv na odčinění újmy způsobené na těchto právech. Přechodné ustanovení § 3037 NOZ tedy lze z tohoto důvodu považovat za obsoletní.

Toto stanovisko bylo podrobeno odborné diskuzi a následně k němu dne 7. 12. 2012 vyjádřili souhlas členové Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy. Členové jmenováni do Expertní skupiny jsou odborníky z řad akademické obce, členové Legislativní rady vlády, zástupci soudů a další právní autority. Činnost členů Expertní skupiny spočívá v konzultaci k doprovodné legislativě nového soukromého práva a také ve zpracování odborných stanovisek k některým interpretačním problémům.

**OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST**

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz**

Komise pro aplikaci nové civilní legislativy vznikla v rámci projektu Nové soukromé právo (reg. č. CZ.1.04/4.1.00/80.00003) financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.